

МАРІЯ ЛЕЩЕНКО

*доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник,*

Інститут цифровізації освіти НАПН України, м.Київ

ЛАРИСА ТИМЧУК

доктор педагогічних наук,

*провідний науковий співробітник відділу підготовки та атестації
науково-педагогічних кадрів науково-методичного центру організації
наукової та науково-технічної діяльності,*

*Національний університет оборони України імені Івана Черняховського,
м.Київ*

РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ЗДАТНОСТІ ДО ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОГО МИСЛЕННЯ (АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД)

Ключові слова: глобальна компетентність, вчитель, глобальна освіта,
компетентнісний розвиток

Глобальна компетентність полягає у здатності людини добре відчувати і знати власну особистість, позитивно ставитися до людей у інших частинах світу, і в цілому до планети Земля, розуміти та визначати системні причини зв'язків, які формують навколишній світ. Слід наголосити на взаємопов'язаному характері процесів формування глобальної, мовленнєвої, екологічної та цифрової компетентностей. Тому доцільним для кожного є розвиток глобальної компетентності як здатності до взаємопов'язаного мислення й життя.

У контексті поставленої проблеми доцільним є вивчення американського досвіду формування глобальної компетентності. Проект глобальної освіти в Каліфорнії (The California Global Education Project – 1985 – 2018), є одним з дев'яти науково-дослідницьких проектів, започаткованих департаментом освіти штату Каліфорнія США. Проект забезпечує постійний якісний професійний розвиток педагогів, зміст, форми і методи якого розроблені викладачами університетів, учителями-лідерами та вчителями-практиками, для вдосконалення методик навчання та підвищення досягнень учнів та студентів в галузі глобальної освіти [1].

Основним завданням та місією зазначеного освітнього проекту є надихати і мотивувати педагогів на розвиток глобальної компетентності та активної громадянської позиції у вихованців дошкільних закладів, учнів шкіл, студентів коледжів як важливих умінь для успішного життя у ХХІ столітті. Керівними принципами глобальних освітніх ініціатив є: справедливість, рівність, інтегральність, глобальне громадянство, емпатія, креативність, діяльність, допитливість [1].

Проект «Global Education» у Каліфорнії надає можливості педагогам, учням, студентам, керівникам закладів освіти, політикам та партнерам з громад етично діяти для більшого блага в постійно мінливому світі.

У ході реалізації глобального освітнього проекту Каліфорнії (CGEP) затверджено чотири сфери або компоненти глобальної компетентності, що були визначені у 2011 році зарубіжними науковцями Центру Глобальної освіти при Азійському Товаристві (провідна освітня організація, діяльність якої сприяє взаєморозумінню та зміцненню партнерських відносин між народами Азії та Сполучених Штатів у глобальному контексті) [2].

Глобальна компетентність поєднує такі здатності:

- Досліджувати світ за межами найближчого довкілля, окреслюючи значні проблеми і здійснюючи добре сплановані та відповідні віку дослідження;
- Розпізнавати перспективи, чужі та власні, осмислювати та оприлюднювати такі перспективи вдумливо та з повагою.
- Ефективно обмінюватися ідеями з різними аудиторіями, долаючи географічні, лінгвістичні, ідеологічні та культурні бар'єри.
- Здійснювати дії для поліпшення умов життя, розглядаючи себе як активних діячів світової реальності[3].

Для більш глибокого розуміння глобальної компетентності характеризуємо компонентну структуру кожної з перелічених здатностей глобальної компетентності.

Перша здатність - досліджувати світ - поєднує такі уміння:

- ставити питання, щоб краще зрозуміти сутність проблеми та перспективи її розвитку;
- визначати та оцінювати сформульовані припущення та судження;
- визнавати цінність кожної людини в глобальній спільноті;
- досліджувати світ з цікавістю [3].

Друга здатність - окреслювати перспективи - ідентифікується такими складовими:

- відкритість для нового досвіду;
- виявлення особистих поглядів та потенційних можливостей їх впливів на інших;
- дослідження можливостей впливів інших точок зору;
- враховування різноманітних думок;
- аналіз культурних взаємозв'язків та контекстів;
- уміння спілкуватися з іншими [4].

Третя здатність - ефективно обмінюватися ідеями з різними аудиторіями, долаючи географічні, лінгвістичні, ідеологічні та культурні бар'єри – інтегрує важливі комунікативні уміння:

- активно слухати інших;
- аналізувати комунікацію співрозмовників та належним чином з ними спілкуватися;

- обмінюватися ідеями та контекстами з різними співрозмовниками;
- відчувати і реагувати на громадські потреби [4].

Четверта здатність - здійснювати дії для поліпшення умов життя, розглядаючи себе як активних діячів світової реальності - увиразнюється в таких складових:

- планування дій на основі фактів та цінностей;
- оцінювання варіантів реалізації та потенційних впливів запланованих заходів;
- застосування креативного мислення для вирішення проблем;
- використання наявних ресурсів та партнерських зв'язків;
- наполегливе намагання реалізувати заплановане;
- діяти індивідуально та колоборативно;
- діяти з повагою до особистої гідності, особливостей та прав людини;
- сприяти позитивним змінам у довкіллі [4].

Рекомендації щодо розвитку глобальної освіти були сформульовані в результаті обговорень, дискусій та обміну ідей між учасниками Саміту. Рекомендації поєднують три секції: «політика та лідерство»; «освіта, навчання та школи»; «спільноти та бізнес»; і відображають результати спільних наукових досліджень, вичерпних розмов, різноманітних прогнозів та досвід, а також реалії глобальної освіти в Каліфорнії [4].

Список використаних джерел

1. *About Us – California Global Education Project*. URL: calglobaled.org/what-we-do.
2. *What is Global Competence? Asia Society*. URL: <https://asiasociety.org/education/what-global-competence>
3. *Global Competence — California Global Education Project*. URL: calglobaled.org/global-competence.
4. *Global Competence Indicators & Benchmarks for K-12 Students in* URL: https://cgep.sdsu.edu/global_competence/.../CGEN_GC_Ben...